

لعنت؛ عامل وحدت

(آثار اجتماعی سیاسی لعن)

حسن شرافتی
زهره سیدآبادی

انتشارات اعتدال

سرشناسه : شرافتی، حسن، ۱۳۴۸-، گردآورنده
 عنوان و نام پدیدآور: لعنت؛ عامل وحدت: آثار اجتماعی سیاسی لعن/حسن شرافتی، زهره سیدآبادی.
 مشخصات نشر: قم: اعتدال، ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهری: ۱۶۰ ص.
 شابک: ۳۵۰۰۰ ریال ۴۵-۰۰-۲۶۹۳-۹۶۴-۹۷۸
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۶۳-۱۶۹.
 عنوان دیگر: آثار اجتماعی لعن.
 موضوع: دعا و نفرین
 موضوع: دعا و نفرین در قرآن
 شناسه افزوده: سیدآبادی، زهره، ۱۳۶۲- - گردآورنده
 رده بندی کنگره: BP/۲۵۱/۶ ش ۷۴/۱۳۹۰
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۶۳۴
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۳۹۵۵۴۹
 تاریخ درخواست: ۱۳۹۰/۰۴/۰۹
 تاریخ پاسخگویی: ۱۳۹۰/۰۴/۱۸
 کد پیگیری: ۲۳۹۴۸۸۵

لعنت؛ عامل وحدت

(آثار اجتماعی سیاسی لعن)

حسن شرافتی و زهره سیدآبادی

ناشر: اعتدال

نوبت چاپ: چاپ اول

تاریخ چاپ: مهر ۱۳۹۰

چاپخانه: سبحان - قم

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۳۵۰۰ تومان

شابک: ۴-۵۰-۲۶۹۳-۹۶۴-۹۷۸

تلفن مرکز نشر قم:

۰۹۳۶۲۱۳۰۰۷۵ و ۰۹۱۲۲۱۳۰۰۷۵ همراه: ۰۲۵۱-۶۶۱۲۸۸۳

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۱
------------	----

فصل اول: ادبیات لعن

سیر تاریخی ادبیات لعن.....	۱۹
لعن در ادبیات عرب.....	۲۱
لعن در اسلام.....	۲۶
لعن در ادبیات سایر ادیان.....	۳۰
تفاوت لعن و دشنام.....	۳۲
لعن و خشونت.....	۳۵
اهداف لعن در مبنای اسلام.....	۳۷
دشمن شناسی.....	۳۹
دشمن ستیزی.....	۴۱
تبیین جایگاه موحدین در جهان.....	۴۴

فصل دوم: ویژگی‌های ملعونین

ویژگی‌های ملعونین.....	۴۹
الف - ویژگی‌های ملعونین از منظر قرآن.....	۴۹
۱- کافران.....	۵۰
۲- فرعونیان.....	۵۱
۳- بت پرستان.....	۵۱
۴- مشرکان.....	۵۱
۵- منافقان.....	۵۲
۶- ظالمان و ستمگران.....	۵۲
۷- مرتدان بعد از ایمان.....	۵۴
۸- دروغگویان.....	۵۴

- ۹- گمراه کنندگان افکار جامعه و گمراهان..... ۵۵
- ۱۱- کتمان کنندگان حقایق دین..... ۵۶
- ۱۲- تغییر دهندگان سخن خداوند..... ۵۷
- ۱۳- نقض کنندگان و شکنندگان عهد و پیمان الهی..... ۵۷
- ۱۳- نافرمانی از حکم خدا..... ۵۸
- ۱۵- مخالفان و اذیت کنندگان به رسول خدا(ص)..... ۵۹
- ۱۶- مفسدان فی الارض..... ۵۹
- ۱۷- شیطان و شیطان صفتی..... ۶۰
- ۱۹- علمای سوء و درباری و توجیه کنندگان جنایات دربار..... ۶۱
- ۲۰- قاتلان به غیر حق..... ۶۱
- ۲۱- نسبت دهندگان رنایا به زنان مؤمنه..... ۶۲
- ۲۲- بخل و پول پرستی..... ۶۲
- ب - ویژگی‌های ملعونین از منظر روایات..... ۶۳
- ج - از منظر مردم..... ۸۲
- ملعونین تاریخ معاصر..... ۸۶
- هیتلر..... ۸۸
- حاکمان کمونیست..... ۸۸
- نظام سلطه پهلوی..... ۹۵

فصل سوم: آثار لعن

- لعنت، عامل وحدت..... ۹۹
- آثار لعن صواب..... ۹۹
- لعن بر سلاطین جور..... ۱۰۰
- معاویه و یزید..... ۱۰۱
- خلفای بنی عباس..... ۱۰۲

۱۰۵	سلاطین جهان
۱۰۵	صدام
۱۰۶	رژیم غاصب اسرائیل
۱۰۷	برخی حاکمان آمریکا
۱۰۸	شوروی
۱۰۸	حوادث وحدت آفرین
۱۰۸	کتاب آیات شیطانی
۱۱۰	کاریکاتوره‌های موهن از پیامبر گرامی اسلام
۱۱۰	روز قدس
۱۱۱	بیان فهم مشترک از لعنت
۱۱۲	بیان لعنت در حفظ اصل دین
۱۱۳	۱- کفر
۱۱۵	۲- شرک
۱۱۵	۳- مرتده‌های بعد از ایمان
۱۱۶	۴- غاصبان خلافت
۱۱۷	۵- مخالفان و اذیت کنندگان به رسول خدا(ص)
۱۱۷	۶- دشمن اهل بیت
۱۱۸	۷- گروهی که زمینه‌های کشتن اهل بیت را فراهم کردند
۱۱۹	۸- هند جگرخوار و فرزندش
۱۱۹	۹ و ۱۰- ظالم و اول ظالم، دوم ظالم، سوم ظالم، چهارم ظالم، پنجم
۱۲۰	۱۱- ابا سفیان ۱۲- معاویه ۱۳- یزید بن معاویه
۱۲۰	۴۱- قاتلان امام حسین(ع)
۱۲۲	۵۱- شیطان
۱۲۳	اجرای عملی فروع دین

- ۱۲۷..... لعن ناصواب (عامل تفرقه)
- ۱۲۷..... ۱- منع مسلمانان از دشنام توسط قرآن
- ۱۲۸..... ۲- منع مسلمانان توسط امام علی(ع) از دشنام
- ۱۲۸..... ۴- ماجرای سقیفه
- ۱۳۲..... بیان دشنام وعصبيت
- ۱۳۳..... ۱- دشنام از منظر قرآن و روايات
- ۱۳۴..... ۲- دشنام از منظر امام خامنه‌ای و حمایت علمای اسلام
- ۱۴۱..... موارد جواز لعن

بخش چهارم: نتیجه گیری

- ۱۴۹..... مرور اجمالی به پژوهش
- ۱۴۹..... طرح فرضیه و سئوالات
- ۱۵۰..... اثبات فرضیه
- ۱۵۱..... تعريف جامع و فهم یکسان از واژه‌های لعنت
- ۱۵۱..... برگزاری همایش‌ها و نشست‌های مشترک بین ادیان و فرق
- ۱۵۲..... طرح موضوع فوق در هفته وحدت
- ۱۵۲..... طرح موضوع در سازمان تقریب مذاهب
- ۱۵۳..... فهرست منابع و مأخذ

مقدمه

الحمد لله الذی هدانا لهذا و ما كنا لنهتدی لولا ان هدانا الله

با توجه به برداشت‌هایی که در بین بعضی عوام و خواص و روشنفکران جامعه در مورد واژه «لعنت» و طرح و کاربرد آن در جامعه وجود دارد و آن را نوعی ترویج خشونت تلقی می‌کنند و از طرف دیگر با توجه به جایگاه این واژه و کاربرد سازنده آن در آیات قرآن کریم، روایات معصومین (علیهم السلام) و مبانی اسلامی، ضرورت تبیین و اثبات یا نفی موضوع اجتناب ناپذیر می‌نمایند که در صورت رسیدن به پاسخ قانع کننده و جامع و مانع، می‌توان جایگاه معنوی برای واژه «لعنت» تبیین کرد و جامعه علمی را از تردید خارج نمود. یقیناً کلام سبحانه و تعالی در آیات قرآن و احادیث گوهریار معصومین (علیهم السلام) در این خصوص بدون حکمت نبوده و صلاح جامعه بشری بر این مبنا استوار می‌گردد.

هدف از این پژوهش، اثبات سازنده بودن واژه «لعن» در مبانی دینی و اینکه این واژه در اصل موجب وحدت است، تبیین معنای لعن و جایگاه آن در دین مبین اسلام و همچنین تولید علم و دانش در عرصه علوم انسانی به خصوص تبیین واژه‌های مشترک و متشابه از قواید مهم بحث لعن در این پژوهش است.

همانطور که آیات قرآن، دارای محکمت و متشابهات است، واژه‌های علوم انسانی نیز دارای محکمت و متشابهاتی است که رسالت محقق در عرصه علمی نیز می‌تواند این نقایص و مشکلات را مرتفع نماید.

با عنایت به رسالت پژوهشی خود، در بین موضوعات مختلف علوم انسانی این موضوع را به استخدام گرفتیم تا ان شاء الله مفهوم جدیدی از واژه «لعن» در جنبش نرم افزاری تولید گردد و البته این تحقیق را جامع یا مانع یا کامل نمی‌دانیم.

«لعن» به معنای دور بودن از رحمت و هدایت الهی و جدا بودن از راه خوشبختی است.^۱ مسلم است، کسانی که دست خود و دیگران را از رحمت و هدایت محروم و از راه خوشبختی دور کردند، ملعون هستند، شخص ملعون یعنی شخصی که از مسیر هدایت صحیح منحرف شده است و به بیراهه می‌رود.^۲ لعنت کردن انسان‌هایی که عامل دور افتادن خود و دیگران از راه هدایت الهی هستند، در واقع شهادت دادن و گزارشی از یک واقعیت خارجی بسیار تلخ و وحشتناک است و آن، اینکه افرادی که مورد لعن قرار می‌گیرند، در حقیقت و در عالم خارج خود و دیگران را از حرکت به طرف کمال لایق انسانی و خوشبختی دنیا و آخرت محروم کرده‌اند و بایستی نتیجه این محرومیت را که بدبختی و شقاوت و دچار شدن به انواع گرفتاری‌ها و عذاب‌ها در دنیا و آخرت است را بپذیرند، زیرا خود چنین سرنوشتی را برای خود رقم زده‌اند.

۱ - محمد شجاعی، آشتی با امام زمان، محبی، ۱۳۸، ۶۰-۵۱

۲ - همان.

اما با توجه به برداشت‌های متفاوت از لعن، ضرورت دارد، این واژه به صورت جامع تبیین شود تا زوایای آن بهتر روشن گردد و معانی ظلم ستیزی و نفرت از افکار و اعمال کسانی که نسبت به نوع بشر ظلم و ستم روا می‌دارند، از آن مستفاد گردد. از آنجایی که تعاریف مختلف در باب لعنت به اختلاف نظر منتهی شده است، این پژوهش بدنبال ایجاد فهم صحیح و مشترکی است که موجب وحدت بین فرق مختلف مسلمین گردد و در این راه با تحقیق و پژوهش پیرامون موضوع فوق، عوامل وحدت و عوامل تفرقه را استخراج نموده و به استناد منابع معتبر، پس از بیان تعاریف لعنت و بدست آمدن فهم مشترک در بین فرق اسلامی ضمن بیان آثار اجتماعی آن، فرضیه مربوط به پژوهش فوق به عنوان نتیجه تحقیق به اثبات خواهد رسید.

با بررسی انجام شده پیرامون موضوع فوق، منابع مستقل و قوی با عنوان این پژوهش به دست نیامد لکن بعضی کتب و مقالات ملاحظه گردید که از جمله این منابع می‌توان از «مفردات راغب اصفهانی» و «مجمع البحرین» نام برد؛ همچنین در کتاب «منهاج النجات» مرحوم فیض کاشانی که لعن بی‌جا را یکی از گناهان زبان می‌داند^۱ و در کتاب «سیدالشهداء(ع)» شهید بزرگوار دستغیب دلایلی برای لعن بعضی صحابه پیامبر(ص) توسط شیعه بیان شده است^۲ و در مقاله «جایگاه و فلسفه لعن و نفرین» آقای احمد لقمانی پیرامون تولی و تبری و تاثیر تربیتی لعن و نفرین بر جامعه و لزوم خشونت و لعن در بعضی موارد از منظر اسلام مورد

۱ - فیض کاشانی، محسن، منهاج النجاه.

۲ - دستغیب سید عبدالحسین، سیدالشهداء.

توجه واقع شده است^۱ و در مقاله «شجره ملعونه در قرآن و حدیث» آقای علی لطفی لعنت را در قرآن و احادیث شیعه و از منظر مفسرین قرآن بررسی نموده و ایشان با بیان بعضی حقایق نتیجه می‌گیرد که باید شخصیت‌های ظالم در هر عصر، مورد لعن و نفرین قرار گیرند تا درس عبرتی باشد برای همگان؛^۲ و در صحیفه نور حضرت امام خمینی پیرامون وحدت مسلمین در مقابله با انتشار کتاب ضاله «آیات شیطانی» فتاوی^۳ صادر شده است که مضمون آن لعن سلمان رشدی و درخواست‌های مسلمانان برای مقابله با جریان ضد دینی استکبار جهانی است و از همین سنخ در خصوص بیانات مقام معظم رهبری امام خامنه‌ای پیرامون تولی و تبری، دشمن شناسی و مقابله با تهدیدات دشمن بیانات مبسوطی ایراد شده است^۴ و مقالات دیگری نیز در بررسی‌های کتابخانه‌ای و اینترنتی ملاحظه شد که از آنها در این کتاب استفاده خواهد شد.

در بعضی کتب و نزد بعضی اندیشمندان شرقی و غربی و حتی بعضی عوام مردم، این سوال مطرح است که آیا لعن و نفرین و اظهار آشکار آن در اجتماع موجبات تفرقه در جامعه را فراهم نمی‌کند؟ همچنین عده‌ای به دنبال این هستند که آثار صواب یا ناصواب لعن را دانسته و بر این اساس قضاوت کنند، همچنین از طرف عده‌ای بر این موضوع که از جمله آثار لعنت، بروز تفرقه است، صحه می‌گذارند و معتقدند نباید به

۱- احمد لقمانی، جایگاه فلسفه لعن و نفرین.

۲- علی لطفی، شجره ملعونه در قرآن و حدیث.

۳- امام خمینی، صحیفه نور.

۴- امام خامنه‌ای، حدیث ولایت.

صورت آشکارا، افراد، اشخاص و جریان‌هایی را زیر سؤال برده و آنان را مورد لعن و نفرین قرار داد. از منظر دیگر، عده‌ای بر این باورند که لعن و نفرین افراد و اشخاص با توجه به عملکرد آنان در جامعه باعث ایجاد نفرت عمومی میشود (که آنان بر بشر ظلم و ستم روا داشته‌اند) و این مقدمه (یعنی لعن و نفرین) باعث وحدت همگرایی بین اهل حق می‌گردد و به نوعی امر به معروف و نهی از منکر است که ظالمین را از صحنه خارج نماید.

این دیدگاه‌ها و نظرها از آنجا که سوالات و پاسخ‌های آن عمیقاً مورد بحث و بررسی قرار نگرفته است، تردید را افزایش داده و پاسخ صریح و روشنی بدست نمی‌آید، که این پژوهش با هدف دستیابی به پاسخ‌های صحیح و صریح تعریف شده و دنبال شود.

این پژوهش از یک مقدمه و پیشگفتار و سه فصل و یک نتیجه‌گیری به انجام رسیده است. در فصل اول به سیر تاریخی لعن در تارخ اسلام و عرب و همچنین سایر ادیان پرداخته و در آن به برخی از ویژگی‌ها و تفاوت‌های لعن، دشنام و خشونت و رابطه آنها نیز اشاره شده است و به بیان گوشه‌ای از اهداف لعن در مبانی دینی، دشمن‌شناسی، دشمن‌ستیزی و تبیین جایگاه موحدین در جهان پرداخته شده است.

در فصل دوم ویژگی‌های ملعونین مورد کنکاش قرار گرفته و به نگاه قرآن و روایات و مردم نسبت به آن توجه شده و از بعد اجتماعی به ملعونین تاریخ معاصر جهان و ایران نمونه‌های ذکر شده است.

فصل سوم آثار و فواید لعن با منابع متقن اثبات گردیده و موضوعاتی همچون انواع لعن و دشنام و موارد جواز لعن از منظر آیات و روایات مورد

بررسی قرار گرفته است؛ که در مهمترین بخش آن به عامل وحدت بخش بودن لعن اشاره شده است.

در پایان به بیان نتیجه بحث بصورت اجمال، اثبات فرضیه و ارائه راهکارهای پیشنهادی برای فهم مشترک و شناخت و تقویت جایگاه لعن صواب پرداخته است.

الحمد لله رب العالمین

حسن شرافتی

زهره سیدآبادی

پاییز ۱۳۹۰

www.ketab.ir